

Høringsuttalelse til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet, ref.: 20/6079

Kristne Friskolers Forbund (KFF) viser til høringsnotat datert 1. desember 2020 med tittelen: «Forslag til nye regler om hjemmeundervisning under-korona-pandemien». KFF har 117 medlemsskoler på grunnskoleområdet og videregående nivå godkjent etter friskoleloven. 18 av de videregående skolene driver internat.

KFF er positive til parallell lovgivning mellom friskoleområdet og regelverket for offentlige skoler. Dette handler om at elevene skal ha like retter og at det skal være mulig å yte jevn god undervisning slik regelverket forutsetter.

En viktig forskjell mellom friskoler og offentlige skoler, er det finansielle grunnlaget for driften. Kommuner har et større handlingsrom som skoleeiere enn de aller fleste friskoleeiere. Kommunene blir også kompensert med midler fra staten under pandemien på en annen måte enn friskolene.

Per i dag antar vi at det ligger an til at friskolene vil få ca. 2.000 kr per elev til sammen for smitteverntiltak for inneværende kalenderår og første halvår i 2021. Myndighetene har imidlertid ikke gitt informasjon om hvordan midlene blir tildelt. Friskoler må drive skolevirksomheten med de midlene de får til rådighet. Skolene får et tilskudd per elev basert på driftsutgiftene i offentlig skole i 2018 med diverse justeringer. Dette gjelder både budsjettåret 2020 og 2021. I tillegg kreves det inn noe skolepenger. Rammene for friskolene er med andre ord på om lag samme nivå som de var før pandemien satt inn.

En annen forskjell mellom skolegruppene som er relevant her er ansvaret for hjemmeundervisning. Det er på det rene at hjemmeundervisning av elever over lang tid, er et kommunalt ansvar.

KFF legger til grunn at skolevirksomheten må løses med de midlene skolene har tilgang på. Styrer for private foretak kan ikke drive på kreditors regning og må rette seg etter de økonomiske rammene. De økonomiske begrensningene i skoledriften under pandemien er som ellers høyst reell og er godt kjent av Kunnskapsdepartementet. KFF mener at skolene må se det som en oppgave at midlene skal komme elevene til nytte på en best mulig måte gjennom effektiv drift. Det kan derfor være situasjoner hvor elevene samlet sett får den beste skolegangen ved at alle elevene på et trinn eller en klasse får hjemmeundervisning i stedet for at noen elev får en dårlig oppfølging hjemme, og at skoleundervisningen samtidig blir mangelfull. KFF oppfatter at endringene i reglene legger til rette for en slik planlegging hvor hjemmeundervisning i gitte situasjoner er best løsning for alle berørte parter samlet sett.

Det bør understrekes tydeligere at regelendringene ikke utvider skolens plikt til hjemmeundervisning, men at dette er en mulighet skolen kan benytte når betingelsene ellers er oppfylt. Våre medlemmer har rapportert under pandemien om pågang av elever og foreldre som ønsker hjemmeundervisning i situasjoner det ikke kan pålegges skolen. Det bør klargjøres at dette ikke er en rett elevene har utenom de tilfellene som allerede er hjemlet i lovverket.

Fullverdig hjemmeundervisning handler som regel om at lærer har kontakt med elevene på nettbasert kommunikasjon med lyd og bilde. Slik undervisning krever stor oppmerksomhet og det er ikke mulig å samtidig ha en stedlig undervisning uten at det går utover det kvalitative.

Nettbasert undervisning reiser i tillegg til spørsmålet om ressursbehovet en rekke problemstillinger som krever avklaring.

- Det er uklart om lærer kan kreve at elever er til stede på «hjemme-time» med påslått mikrofon og kamera. KFF ber om at dette avklares slik at skolen får klare regler å forholde seg til på dette området som er i samsvar med personvernreglene.
- Det er også uklare regler når det gjelder strømming av timer som foregår på skoleanlegget, men hvor noen elever følger timen hjemmefra.
- Utvikling av skole-roboter skaper ytterligere uklarheter om hva som er lov og hva elever/foreldre kan kreve av tilrettelegging fra skolen, og hvilket handlingsrom skolen har til å godta bruk av slike hjelpemidler eller ikke. Det er en rekke praktiske utfordringer knyttet til bruk av slik som ikke er belyst i gjeldende regelverk fra Udir.

KFF har merket seg departementets punktvisе forslag om rammer for når hjemmeundervisning skal være tillatt utover de tilfellene hvor dette er nødvendig på grunn av smitteverntiltak. Vi har noen merknader til punktene fra departementet:

- *Det åpnes bare for mer hjemmeopplæring på skoler med mye fravær hos elever og lærere knyttet til pandemien over tid.*

-

Ofte står valget mellom å gi hjemme-elever en begrenset oppfølging parallelt med at skoleundervisningen pågår, eller å gi alle elever i gruppen hjemmeundervisning av god kvalitet. KFF mener det må være tydelig tillatt å flytte hele klasser eller grupper av elever over på hjemmeundervisning slik at den samlede gruppen får best mulig kvalitet på undervisningen.

Vi mener at hjemmeundervisning bør kunne anvendes for klasser eller grupper som ikke har økt fravær hvis det er en del av en samlet løsning som skal muliggjøre relevant undervisning på skoleanlegget for andre elevgrupper ved skolen.

- *Det åpnes bare for mer hjemmeopplæring for elever over 12 år.*

Vi er enig i at det er en nedre grense i dette trinn-området. Det ville vært praktisk enklere å knytte dette til klassetrinn.

- *Det åpnes bare for mer hjemmeopplæring dersom dette er trygt og pedagogisk forsvarlig.*
- *Det skal legges stor vekt på elevenes beste i vurderingen av om opplæringen skal organiseres som hjemmeopplæring.*

Dette er selvsagte forutsetninger som KFF er enige i. Vi vil understreke at «elevenes beste» må være en vurdering hvor summen av fordeler er større enn ulempene, og at dette fordeler seg ulikt for den enkelte elev. For enkeltelever oppfatter vi at kravet om at det skal være trygt og pedagogisk forsvarlig gjelder.

- *Elever med særlig behov for stedlig opplæring skal fortsatt ha det.*
- *Elevene skal jevnlig og hver uke få opplæring på skolen.*

KFF mener at for videregående nivå kan det være forsvarlig med sammenhengende perioder med hjemmeundervisning på opp til to uker. Dette må også kunne sees i sammenheng med lang reisevei og belastningen på kollektivtrafikk. Dette vil særlig gjelde elever på

internatskoler. I slike tilfelle vil det være aktuelt at periodene på skolen er tilsvarende lenger. I det minste bør det gis unntak som gjelder videregående skoler med internat.